



Workshop DreptCompAct

ATRIBUȚIILE GREFIERULUI DE ȘEDINȚĂ ÎN CAUZELE CIVILE DE COMPETENȚA JUDECĂTORIEI

Workshop pentru facilitarea comunicării mediu academic – mediu economic real, în vederea adaptării și corelării competențelor profesionale și a abilităților practice aferente, oferite de programele de studii de licență/masterat la care sunt înmatriculați membrii grupului țintă cu cerințele pieței muncii dinamice și globale

11.05.2026 online

Temă expert: PARTICULARITĂȚILE ȘEDINȚEI DE JUDECATĂ ÎN MATERIE CIVILĂ DUPĂ TIPUL ȘI OBIECTUL CERERII

Dezvoltarea și sprijinirea parteneriatelor sustenabile, cu angajatori din mediul economic real, la care se realizează stagiile de practică de specialitate, pentru adaptarea și corelarea competențelor profesionale cu cerințele pieței muncii, în vederea facilitării inserției socio-profesionale a viitorilor absolvenți



Particularitățile ședinței de judecată în materie civilă care derivă din principiile fundamentale ale procesului civil

Principiile fundamentale ale procesului civil constituie regulile esențiale care stau la baza întregului proces civil.

Aceste principii sunt:

- a) **Principiul dreptului la un proces echitabil** – presupune accesul liber la justiție, judecarea cauzei în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de o instanță independentă, imparțială, stabilită prin lege.
- b) **Principiul legalității** – presupune ca toți participanții la procesul civil să respecte prevederile legale, de fond și procedurale.
- c) **Principiul egalității** – toate părțile din cadrul dosarului, respectiv toți justițiabilii sunt tratați în mod egal, fără privilegii și fără discriminări.



d) **Principiul disponibilității** – judecătorul soluționează dosarul în limitele stabilite prin cererile și apărările părților, pronunțându-se numai asupra a ceea ce s-a cerut, ținând seama de toate manifestările de voință ale părților.

Acestea au dreptul de a renunța la judecată, la dreptul invocat, se pot înțelege cu privire la unele sau toate elementele litigioase, prin încheierea unei **tranzacții** sau unui **acord de mediere**, pot renunța la exercitarea căilor de atac sau la executarea unei hotărâri.

e) **Principiul garantării dreptului la apărare** - presupune dreptul părților de a avea un avocat, de a beneficia de toate elementele necesare pentru a se apăra, respectiv de a studia toate actele dosarului, de a propune probe, de a invoca excepții și apărări, de a formula căi de atac.

f) **Principiul contradictorialității** – strâns legat de dreptul la apărare, impune, pe de o parte, comunicarea între părți, în mod direct sau prin intermediul instanței, a motivelor de fapt și de drept susținute, a mijloacelor de probă pe care le doresc administrate, precum și, pe de altă parte, punerea în discuția părților a tuturor cererilor, excepțiilor și împrejurărilor de fapt sau de drept invocate.



g) **Principiul oralității** – presupune dreptul părților de a formula cereri, apărări și de a răspunde verbal cererilor și afirmațiilor celorlalte părți.

h) **Principiul nemijlocirii** – presupune administrarea mijloacelor de probă de către instanța care soluționează cauza.

Există și excepții de la acest principiu, precum administrarea probelor prin intermediul unei **comisii rogatorii**.

i) **Principiul publicității** - presupune caracterul public al ședințelor de judecată, cu anumite excepții (ședințe fără prezența publicului).

La cerere sau din oficiu, judecătorul poate declara ședință fără prezența publicului, dacă dezbaterile în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private ori intereselor justiției.

La ședințele fără prezența publicului au dreptul de a participa numai părțile, reprezentanții lor/avocații lor, martorii, experții, interpreții, traducătorii și orice alte persoane cărora instanța, pentru motive temeinice, le permite să asiste la proces.



j) **Principiul desfășurării procesului civil în limba română** – cererile trebuie redactate în limba română, procesul se desfășoară în limba română.

Excepții: cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul de a se exprima în instanță în limba maternă, cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele dosarului, de a vorbi și de a pune concluzii în limba pe care o cunosc.

În situațiile de mai sus, instanța va folosi un traducător autorizat (fie desemnat de instanță, fie propus și agreat de ambele părți).

Dacă toate părțile solicită ori sunt de acord să se exprime în limba maternă, atunci dezbaterile se înregistrează în limba maternă, dar se consemnează în limba română.



k) **Principiul continuității** – același/aceiași judecător(i) participă la toate termenele de judecată, administrează probele, soluționează și motivează dosarul; înlocuirea unui judecător pe parcursul procesului se poate face numai pentru motive temeinice (ex. în cazul în care judecătorul se află în concediu medical, de creștere a copilului, nu mai activează în cadrul acelei instanțe ori se află într-o situație de incompatibilitate); în mod obligatoriu, părțile pun concluzii în fața aceluiași judecător/complet de judecată care pronunță hotărârea.

l) **Principiul rolului activ al judecătorului** - presupune că judecătorul are îndatorirea să prevină orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză.

În acest scop, judecătorul are dreptul de a solicita explicații părților, de a pune în discuție orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă niciuna din părți nu face referire la ele, de a ordona administrarea unor probe sau de a lua alte măsuri prevăzute de lege.

De asemenea, include dreptul de a da o calificare juridică (corectă) a cererilor, după punerea în discuția părților.



Clasificarea cauzelor civile după scopul urmărit și după dreptul dedus judecății

Clasificarea cauzelor civile se face, în funcție de două criterii principale:

- **După scopul urmărit** (tipul cererii)
- **După dreptul dedus judecății** (obiectul litigiului)

În ceea ce privește **clasificarea după scopul urmărit**, cauzele civile pot fi împărțite în trei categorii:

Acțiuni în realizare - sunt cele mai frecvente și au ca scop obligarea pârâtului la executarea unei obligații (de a da, de a face sau de a nu face). Acestea pot fi:

- **Acțiuni în realizare propriu-zise** – în care reclamantul solicită instanței să dispună obligarea pârâtului la o prestație.

De exemplu: plata unei sume de bani, predarea unui bun, evacuarea dintr-un imobil sau plata daunelor-interese.

- **Acțiuni în executarea silită a obligațiilor** - prin care se urmărește aducerea la îndeplinire a obligațiilor stabilite printr-un titlu executoriu.



Acțiuni în constatare – care au ca scop recunoașterea **existenței** unui drept sau a unui raport juridic, ori **inexistența** acestuia. Acestea se clasifică, la rândul lor, în:

- **Acțiuni în constatare propriu-zise.**

Acestea se referă la constatarea existenței unui drept (de exemplu, constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune) sau a unui fapt care produce efecte juridice.

Aceste acțiuni sunt **subsidiare**, putând fi formulate doar dacă partea nu are la îndemână o acțiune în realizare.

- **Acțiuni în constituire sau modificare de drepturi**

Prin aceste acțiuni, reclamantul solicită instanței crearea unui nou raport juridic sau modificarea/stingerea unui existent.

Hotărârea pronunțată are caracter constitutiv, efectele sale producându-se pentru viitor.

- **Exemple:** Cererea de divorț, cererea de desfacere a contractului, sau acțiunea prin care se cere partajul bunurilor comune (care modifică starea de devălmășie în proprietate exclusivă).



Clasificarea acțiunilor după obiectul cererii sau natura litigiului

A. Litigii patrimoniale (evaluabile în bani) - acele cauze al căror obiect este un drept sau o pretenție care poate fi cuantificată pecuniar. Criteriul valoric este esențial pentru determinarea competenței materiale a instanțelor și a taxelor de timbru.

Litigiile patrimoniale se clasifică, la rândul lor, în:

- **Litigii privind drepturile reale** (revendicarea imobiliară, acțiunea în grănițuire, acțiunile posesorii, constituirea sau stingerea unui dezmembrământ al dreptului de proprietate cum ar fi uzufructul sau servitutea.
- **Litigii privind drepturile de creanță și contractuale.** În această categorie intră acțiunile în pretenții (plata facturilor, a împrumuturilor), rezilierea sau rezoluțiunea contractelor, daune contractuale, acțiuni în răspundere civilă delictuală.
- **Litigii privind executarea silită.** În această categorie intră cererile privind contestațiile la executarea silită, cereri de validare de poprire.



B. Litigii nepatrimoniale sau neevaluabile în bani. În această clasificare se regăsesc cauzele care au ca obiect drepturi sau interese care nu pot fi evaluate financiar. Acestea privesc, de regulă, starea civilă, capacitatea persoanei sau drepturile nepatrimoniale. Acest tip de litigii se clasifică, la rândul lor, în:

- **Litigii de familie:** care privesc divorțul, stabilirea domiciliului minorului, exercitarea autorității părintești, stabilirea/tăgada paternității, adopția.
- **Litigii privind drepturile de personalitate:** care privesc acțiunile pentru apărarea onoarei, demnității, reputației sau a dreptului la propria imagine.
- **Alte acțiuni nepatrimoniale:** care au ca obiect constatarea nulității absolute a unui act juridic, plângerile împotriva proceselor-verbale de contravenție, etc.



Clasificarea cauzelor după criterii speciale de procedură

A. Cauze de drept comun vs. cauze cu procedură specială

- **Procedura contencioasă de drept comun**

Procesul civil standard în care există două părți cu interese adverse (reclamant și pârât), soluționat prin hotărâre judecătorească.

- **Proceduri speciale**

Procedurile speciale sunt reglementate expres pentru anumite materii și se caracterizează prin celeritate. *Exemple:* Ordonanța președințială (măsuri vremelnice), cereri cu valoare redusă (litigii patrimoniale simple) sau ordonanța de plată.

B. Cauze de competența instanței de tutelă și familie

- O categorie distinctă și specializată de cauze civile implică ocrotirea persoanei fizice, tutelă, curatela și măsuri de protecție specială.



La nivelul Judecătoriei Drobeta Turnu Severin (instanța unde își desfășoară activitatea d-na grefier Felicia Hornea – invitata la workshop) cele mai des întâlnite cauze judecate/soluționate sunt cele care au ca obiect:

- partaj bunuri comune/lichidarea regimului matrimonial
- divorț
- instituire curatelă
- stabilire domiciliu minor
- pensie întreținere
- exercitarea autorității părintești
- fond funciar
- obligație de a face
- fond funciar



- plângere contravențională proces verbal de contravenție
- contestație la executare
- pretenții
- rezoluțiune contract
- uzucapiune
- hotărâre care să aibă loc de act autentic
- modificări acte constitutive persoane juridice
- cereri de valoare redusă
- acțiuni în constatare